2026/2153

29.9.2026 г.

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2026/2153 НА КОМИСИЯТА

от 28 септември 2026 година

за предоставяне на разрешение на Словакия да разреши употребата на биоциди, съдържащи етиленов оксид, за консервация и реставрация на движими културни ценности

(нотифицирано под номер C(2026) 6723)

(само текстът на словашки език е автентичен)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно предоставянето на пазара и употребата на биоциди ([1]), и по-специално член 55, параграф 3 от него,

след консултация с Постоянния комитет по биоцидите,

като има предвид, че:

(1) Етиленовият оксид в продуктов тип 2 — дезинфектанти и алгициди, които не са предназначени за пряка употреба върху хора или животни, определени в приложение V към Регламент (ЕС) № 528/2012, беше включен в работната програма за системно проучване на всички съществуващи активни вещества, съдържащи се в биоциди, посочени в същия регламент, съгласно приложение II към Делегиран регламент (ЕС) № 1062/2014 ([2]). На 1 декември 2009 г. беше подадено заявление за одобрение на етиленов оксид за употреба в продуктов тип 2.

(2) В Решение за изпълнение (ЕС) 2025/1074 на Комисията ([3]) беше констатирано, че представителният продукт, включен в заявлението за одобрение, не попада в обхвата на Регламент (ЕС) № 528/2012 и че вследствие на това е целесъобразно етиленовият оксид да не бъде одобрен като активно вещество за употреба в биоциди от продуктов тип 2.

(3) На 9 декември 2025 г. Словакия подаде до Комисията съгласно член 55, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 528/2012 заявление за дерогация от член 19, параграф 1, буква а) от същия регламент с искане да ѝ бъде позволено да разреши употребата на биоциди, съдържащи етиленов оксид, за консервация и реставрация на движими културни ценности, и по-специално за превантивна консервация на архивни документи.

(4) Според информацията, предоставена от Словакия, употребата на етиленов оксид е от съществено значение за консервацията и реставрацията на архивни документи и други движими културни ценности, тъй като е установено, че използването му е единственият ефективен метод за овладяване на широкия спектър от вредни организми, които могат да ги застрашат. Микробиологичното заразяване е един от най-рисковите фактори, застрашаващи определени културни ценности. Активното биологично заразяване увреждa засегнатите материали, чиято функционалност се нарушава в значителна степен поради загуба на издръжливост, промени в цвета или образуване на цветни петна. Според Словакия за хората, боравещи с този вид материали (архивисти, библиотекари, реставратори, изследователи или други служители), повишеното съдържание на спори на микроорганизми във въздуха представлява значителен риск за здравето, който може да доведе до алергии, бронхит и други заболявания. Значителен риск представлява разпространението на заразяването, което може да обхване цели колекции. Ако заразен предмет не бъде обработен достатъчно добре, той може да се превърне в източник за разпространение на заразяването към други, все още незаразени предмети в колекцията. Според Словакия в музеите, архивите и галериите, където предметите се съхраняват близо един до друг, неконтролираното заразяване може за кратко време да унищожи огромен брой ценни артефакти, тъй като възниква ефект на доминото.

([1]) ОВ L 167, 27.6.2012 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/528/oj.

([2]) Делегиран регламент (ЕС) № 1062/2014 на Комисията от 4 август 2014 г. относно работната програма за системно проучване на всички съществуващи активни вещества, съдържащи се в биоциди, посочени в Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 294, 10.10.2014 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/1062/oj).

([3]) Решение за изпълнение (ЕС) 2025/1074 на Комисията от 2 юни 2025 година за неодобряване на етиленов оксид като съществуващо активно вещество за употреба в биоциди от продуктов тип 2 в съответствие с Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L, 2025/1074, 3.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1074/oj).

(5) Според Словакия в страната няма подходящи алтернативни методи за консервационна обработка на движими културни ценности, включително на архивни документи. Обезпрашаването и обработването с етанол при архивните документи е ефективно само за обработка на локализирано и повърхностно заразяване, но не и на вътрешно заразяване, може да промени някои мастила и пигменти, изисква продължително и деликатно прилагане и поради това не е подходящо за обработка на масово заразяване с плесени. Аноксията е ефективна срещу насекоми, но е неефективна срещу плесени и бактерии. Гама-лъчението е труден за възпроизвеждане метод, изискващ специфично оборудване. Освен това е доказано, че гама-лъчението води до значително разграждане на целулозата, което в значителна степен намалява стабилността и трайността на документите. Нискотемпературните методи (замразяване) могат да спрат растежа на плесените, но не са ефективни срещу спори.

(6) Както Словакия посочи в заявлението, продуктите, съдържащи етиленов оксид, трябва да се използват чрез фумигация от обучени професионалисти. Поради опасните свойства на етиленовия оксид дезинфекцията с продукти, съдържащи етиленов оксид, се извършва само във фумигационни камери в специализирани съоръжения, като се спазват строги правила за безопасност и стандарти за контролирана среда. Всяко от специално изградените експлоатационни съоръжения включва газопречиствателна инсталация, която предотвратява емисиите на етиленов оксид в атмосферата. След дезинфекцията е необходимо прилагането на достатъчно продължителна вентилация за отстраняване на остатъците от газове от предметите. При условие че се спазват всички процедури за контрол, правила и инструкции за персонала, използването на тази технология е безопасно.

(7) Информацията и обосновката, съдържащи се в подаденото от Словакия заявление, показват, че употребата на етиленов оксид е от съществено значение за консервацията и реставрацията на движими културни ценности и че понастоящем в страната няма налични подходящи алтернативи за консервационна обработка на движими културни ценности, тъй като всички налични алтернативни методи или не са достатъчно ефективни, или могат да увредят обработваните документи.

(8) Въз основа на информацията и обосновката, предоставени от Словакия, е целесъобразно да се заключи, че етиленовият оксид е от съществено значение за консервацията и реставрацията на движими културни ценности в Словакия и че понастоящем в страната няма подходящи алтернативи. Поради това следва да се предостави разрешение на Словакия да разреши предоставянето на пазара и употребата на биоциди, съдържащи етиленов оксид, за консервация и реставрация на движими културни ценности,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Словакия може да разреши употребата на биоциди, съдържащи етиленов оксид, за консервация и реставрация на движими културни ценности до 31 юли 2031 г.

Член 2

Адресат на настоящото решение е Словашката република.

Съставено в Брюксел на 28 септември 2026 година.

За Комисията
Olivér VÁRHELYI
Член на Комисията